

Aichelburgův mniškomlat.

Nejjednodušší a nejlevnější přístroj k hubení motýlů mnišky.

V krabatíně Tábořské vyskytuje se v posledních letech mniška v povážlivé míře. Tu víc, tam méně hojně, někde jen sporadicky, tudíž pro pozer způsobem bezvýznamným, jinde však zase v takovém množství, že celé lány krásných lesů padnou žiru housenek za oběť.

Je známo, že i autority v oboru lesnictví nejednou se vyslovily, že v případě záplavy mniškové stojí tu lesník se všemi svými prostředky bezmocen, jestliže příroda sama mu nepomůže.

Pesimistický tento náhled nesdílí lesníci, jímž blaho svěřených jim porostů leží na srdci, a kdežto jiný v takových případech s resignací pohlíží na dílo zhouby, jiný chápe se všech možných prostředků, aby zhoubu odvrátil a bojuje proti ní do posledního okamžiku.

Lesník v tom ohledu podobá se lékaři. Jsou lidské choroby, proti nimž medicína dosud nezná léku a lékař proti takové chorobě stojí bezmocen. Některý lékař řekne v takovém případě: „Připravte se na nejhorší! Nepomůže-li si příroda, já pomoci nevím.“

Ale zase jiný jinak si počíná. Zkouší to i ono, bojuje s chorobou houževnatě, do poslední chvíle nevzdá se naděje, a stává se velmi často, že právě touto neústupností podaří se lékaři nemocného při životě zachovati.

Podobně počíná si lesník. Nelze upřít, že sbírání a ničení motýlů, jakmile bylo pozorováno, že se začínají objevovati, musí mít alespoň nějaký výsledek, provádě-li se svědomitě a účelně, a že v celkovém žiru musí nastati určitý percentuální úbytek.

Je nepopíratelné, že vyvine se o určitě procento méně housenek, v tom poměru, kolik bylo zničeno motýlů. Nepřikvačí-li záplava náhle, jest zničené množství

motýlů v porostech, kde objevila se mniška jen sporadicky, jistě dobře znatelné.

Však jak zachovati se při sbírání čerstvých motýlů, zvláště samečků, za slunných dnů velmi čilých a neklidných? Jak zachovati se při sbírání motýlů vysoko sedících? Jak konečně počínati si, aby sbírání šlo před se prakticky, rychle, jistě a bez velkých výloh?

O tom bylo již mnoho přemýšleno a sbírání různým způsobem prováděno. Používáno tyček, jimiž vysoko sedící samičky byly rozmáčkávány. Při tomto způsobu se však obyčejně stává, že samička se rozmáčkne, ale oplozená vajíčka zůstanou na kůře stromů a housenky se z nich přece jen vylíhnou.

Užívalo se také tyček opatřených na jednom konci víškem, natřeným dehtem. Než i tento způsob se neosvědčil. Při větším množství motýlů utvoří se z nich na víšku chuchvalce, a víšek potom nechytá. Sedi-li motýl v rozsedlině kůry, nelze ho víškem dosíci. Sbíráni rukou lze s výsledkem prováděti jen po dešti, kdy motýlové líně sedí na kmenech buď hodně nízko, nebo umoklí na zemi a lehce se dají sebrati; za jiného počasí obmezuje se sbírání jen na těžké a vajíčky naplněné a proto klidné sedící samičky.

Aichelburgův mniškomlat hodí se ze všech pomůcek ku sbírání motýlů nejlépe pro svoji levnost, jednoduchoť a účinnost. Pomůcka tato sestává z rákosky $1\frac{1}{2}$ cm silné a 1 až $1\frac{1}{2}$ m dlouhé, na jejímž hořejším asi do 1 dm rozštípeném konci zadělán a drátem připevněn jest kus kůže v podobě stejnostranného trojúhelníku o straně 12 cm dlouhé. Kůže je asi 3 mm silná, ohebná a pružná.

Celkově vypadá mniškomlat jako větší a delší plácačka na mouchy, jak se jí obyčejně v domácnostech užívá.

— 154 —

Přednosti mniškomlatu jsou následující:

1. Ku každému motýlu možno se lehce přiblížiti na vzdálenost 3 metrů a dosáhnouti ho do téže výšky, usmrtni ho pružnou a slabou ranou a spadlého na zemi sebrati.

2. Rozmáčkávání motýlů na kmenu jest pružností násady a měkkostí kůže vyloučeno.

3. Cena mniškomlatu jest nepatrná. Každý může si ho i bez výloh poříditi. Možno upotřebiti kůže ze starých holení nebo širokých řemenů. Kdo by mniškomlatů

potřeboval více a štítil by se výloh za rákosky, může na násady upotřebiti buď pružné břízy nebo modřinu z podrostu v daných rozměrech.

4. Každý nabude v užívání této pomůcky dostatečné praxe už po několika hodinách. Na velkostatku, jehož správou jsem pověřen, nasbíralo se dříve rukou nebo ubilo tyčkami denně 800 až 1150 motýlů. Mniškomlatem ubije se teď denně 2800 až 3230 motýlů téměř lidmi a za stejného množství objevivších se motýlů.

Frant. Buchal, lesní správce.